

Hírlapok minden héten négyezer, u. m. kedden, csütörtökön, péntek és vasárnap jelennek meg. **Előfizetési ár** felére Buda-pesten házhoz-hordással 5 ft., Postán borítékban hetenként kétszer küldve 6 ft 24 kr., négyszer küldve pedig 7 ft 12 kr pp. A hirdetések minden négyezer hasábozott apróbetűs soraért vagy ennek helye-

Péntek

687.

October 29. 1847.

Ért 5 ex. kr. a kettős hasábozott soraért pedig 10 p. kr. fizetendő. **Előfizethető** helyben a kiadóhivatalban, hatvani utca az Orvák-házban 5831k szám alatt földszint, és minden királyi postahivatalnál. — Az ausztriai birodalomban a külföldre menendő példányok csak a bécsi osztrák postahivatalnál rendelhetők meg.

BUDAPESTI HIRADÓ.

Alábbirt alázatosan jelenti a tisztelt olvasó közönségnek, mikint neki az illető helyre tett folyamodása következtében kegy. meg lón engedve, hogy a „BUDAPESTI HIRADÓ“ a legközelebbi országgyűlés folyamata alatt, Pozsonyban, jelenhessen meg. A lap-szerkesztőség által meg lévén minden intézkedés téve, hogy az országgyűlési tanácskozások iránt gyorsan és terjedelmesen tudósíttathassék a tisztelt olvasó közönség; sietek ezen körülményre azon figyelmeztetésem kíséretében híni fel a közönség figyelmét, miszerint a tárgybőség úgy hozván magával a „Budapesti Híradó“ a mikor csak kívánatik, egy félívnnyi toldással fog megjelenni, **Nov. 7-dikétől Pozsonyban,** Nov. 7-éig még Pesten mint eddig. Az eddigi tisztelt előfizetők, a mint előfizettek, a szerint fogják részint posta útján, részint házhozhordással kapni a lapot, az utóbbiak alázatosan arra kértvén, hogy a mennyiben a lapot Pozsonyban házhozhordással kívánák, ezt vagy itt Pesten vagy Pozsonyban jelentetni sziveskedjenek a kiadóhivatalban.

Előfizethető folyvást a folyó évnegyedre Budapesten a kiadóhivatalban (hatvaniutca) 's Pozsonyban november 7-dikétől fogva az ideiglenes kiadóhivatalban (Zierer-ház 114d. sz. a. ventur-utczában) boríték nélkül 2 ft 48 kr; postán borítékban hetenként kétszer küldve 3 ft 42 kr, hetenként négyezer küldve 4 ft 6 krral pengőben. Az előfizetés elfogadatik Pesten és Pozsonyban a fennelített kiadóhivatalokban és minden kir. postahivatalnál. Pest, oct. 17-én 1847. —

Borsos Márton,
a „Budapesti Híradó“ tulajdonosa.

TARTALOM. Magyarország és Erdély. Követválasztások. Ősiség — nemzetiség. I. M e g y e k. Követválasztó- és utasító gyűlés Liptóban és Verőczében. Magyar füstészeti akademiát gyámoltó társulat. Magyar nemzeti museum tárgyában. K ü l f ö l d. Nagybritánia. Franciaország. Spanyolország. Olaszország. Schveicz. Belgium. Oroszország. Hivatatalos és magánhirdetések. Loteriabuzások. Nemzeti színházjártékrend. Gabonaár. Statuspapírok és részvények árkeleto. Dunavízjárás.

MAGYARORSZÁG ÉS ERDÉLY. KÖVETVÁLASZTÁSOK.

A lapunkban már közölt választásokhoz legújabbán járultak:

Megyék közül: *Torontál* (követei Fodor Károly főszolgabíró és Mosonyi Péter tb.)

Kir. és bányavárosok közül: *Győr* (követei Györgyi Mihály polg. és tb. és Hergeszell Ferencz v. kapitány.) *Késmárk* (követe Westerpál városi ügyész.)

Igy tehát mostanig tudva van: káptalani választás 12, megyei 46, szab. kerületi 4, kir. 's bányavárosi 30.

(Háttra van e szerint még káptalani 13, megye 6, szab. kerület 1, kir. 's bányaváros 17.)

δ (Ősiség — nemzetiség. I.) *) Minden oldalról értésünkre adják, hogy az ősiség idejét lejárta, hogy azt minél előbb meg kell szüntetnünk, hogy akorra nem akarta az elválasztó ponton tülestinünk. A Pesti Hírlap fénykorában 's az volt a legszokottabb szójárás, hogy az ősiséget minden áron el kell törölni 's gyökerestül szűköség kiirtani. Amde midőn az irtóvasat ráemelék, akkor vették észre világosan, hogy mi tulajdonképen az annyira üzöbe vett ősiség. És egy híres törvénytudónk, kinek gondolatai megszokták ugyszólván négykézláb járni a törvény betűi 's nem tágitani annak értelmétől, kért véleményadásában szépen kifejté, miszerint az ősiség a pragmatica sanctiótól kezdve le az utolsó jobbgy örökösödéséig annyira átszövődik köz- és magánjogunk minden ízein, hogy olykor-olykor még a szerzeményben is ősiség van. Ekint meggyőződhetett mindenki, miszerint az ősiséget társas viszonyainkból egy vágással kiirtani, ha tanácsos volna is, nem lehet, és ha lehetne is, nem tanácsos. És így történt, hogy többé nem azt rebesgették, miszerint az ősiséget el kell törölni, hanem már csak arról volt szó, hogy az módosíttassék.

Mígos Gosztonyi Miklós különbséget tőn a földbirtokot vagyis a nemesi fekvő javakat érdeklő, és minden egyéb nem szerzemény-vagyona vonatkozó ősiség közt; és ez utóbbiról úgy vélekedvén, miszerint ez igenis közönyös, és tulajdonságos rendszerünkkel semmi kapcsolatban nem áll, az elsőbbre azon végítéletet fejté ki, hogy az mentülelőbb, és mindenek előtt, minden lehető áron töröltessék el, 's a földbirtoki jogok forgatása 's kezelése bizassék az egyesekre mentül egyszerűbb rendszer mellett, az ingatlan az ingóval egy sorba tétetvén, az állodalom pedig ne keressen a honpölgár után örökösödést. Minden esetre, ha az ősiség körül vághetetlen tömkelegben tövezeni nem akarunk, mindenek előtt meg kell különböz etnünk annak különböfete neveit, részeit 's bélyegeit. Amde a fentebbi megkülönböztetésre nézve méltán megjegyezhetnők, hogy az nagyon tárgyilagos, 's nem az ősiség lényegén alapszik; mert a nemesi fekvő javakra nézve, bármilyen czimnél fogva bírassanak is, koránsem közönyös, sőt mindig áll és teljesen érvényes azon utóbbi ősiség is, mely az adományzás körén kívül minden egyéb vagyont érdekel, úgy hogy valamint az adomány lehet szerzemény, 's róla a szerző a korona örökösödésének megnyitltaig érvényesen rendelkezhetik: így viszont, ha minden ingatlan az ingóval egy sorba tétetnők is, arra nézve mégsem szűnnek meg az ősiségnek minden bélyege. Igenis, kétféle hazánkban az ősiség; hanem, nézetünk szerint, a nemesi fekvő birtokban

*) Ősiség dolgában, a B.P. Híradó véleménye az olvasó előtt e lapban közölt számos értekezésből tudva van. A jelen elmékedéseket, mint igen nagy figyelmet érdemlőket annyival inkább közöljük, mert az ősiség szerencsés megoldásának valószínűsége csak nyerhet, ha az minél több oldalról vitattatik. Itt egyszerű mind a majoratusok kérdése is meg van pendítve — a majoratusoké, mely institutio nélkül erős alapokon nyugvó aristocratia, e nélkül pedig szilárd alkotmányos monarchia alig képzelhetők. — Szerk.

mind a kétféle megvan, ellenben az adományzás körén kívüli vagyona nézve csak egyik áll. Elő ősiség alatt értjük az adományzó korona és az adományosok közt, a hűbéri rendszer mintájára, fenforgó azon kapcsolatot, mellynél fogva valamint minden birtok a koronától ered 's reá bün vagy megszakadás esetére visszazáll, úgy viszont az ettől ismét magánosok kezeire szükségképp kiárad; a másik ősiség magában foglalja a magánosok közt fenálló 's szerzeményekre nem vonatkozó örökösödési, birtoklasi 's rendelkezési jogok összességét. Ki az ősiség hatását minden ágazatában biztosan vizsgálni ohajlja, és kiváltképen ki arról gondolkodik, mikép és mi által kelljen az ősiség rendszerén a korigényekhez képest segíteni: annak mindig tisztán szeme előtt kell tartania az ősiségnek imént előadott kétféle nemét. Mi a korona 's magánosok közt levő adományzás kapcsolatot illeti, arra nézve e lapok hasábjain elő volt azon ohajtat terjesztve, miszerint a fiscalitás az országos pénztár által váltassék meg. Ha ez megtörténnék, világos, hogy ez által a nemesi birtok minden ősisége még nem szűnnek meg, 's bün vagy megszakadás esetére mindig az ország örökösödnek. Amde hogy a földbirtokra nézve hazánkban minden ősiség feltétlenül töröltessék-e el, vagy az ingatlan az ingóval egészen egy sorba tétessék-e? ez a kérdések kérdése, mellynél a magyar nemzet fejlődésére nézve jelenleg aligha lehet érdekesebb.

De kövessük Gosztonyi Miklós ő mlga előadását. És azt se vitassuk: vajjon az ősiség idejét lejárta-e, 's mennyire járta le 's mennyire nem? Egyedül azt kérjük: be kell-e, be lehet-e azzal érnünk, 's eleget tevének-e földbirtoki viszonyaink szabályzására nézve köteleességünknek, ha az ősiséget eltöröltük?

Szokott taktikája napjainkban sok tulbuzgónak, ócsárolni 's döntögetni a régi intézeteket minden tekintet nélkül arra, hogy azok minden esetre némi hézagot töltenek be a nemzet kebelében, 's meg nem gondolva, ha vajjon szükséges-e még az általuk czéltott hatást és eredményeket más eszközök által előidézni vagy nem? Megtámadván 's lerontván a czeheteket, azt hiszik, hogy miután sikerült az ipar ezen kikialtott nyves akadályait elhárítaniok, nem lehet már semmi, mi a nép boldogságának fejlődését lankaszthatná; de csakhamar beállnak a korlátlan concurrentia fájdalmai, 's a munkaszabályzás szükségse mindinkább érezeti magát. És még csak hatyudalát zengik az ősiségnek, máris tömérdek magyar földet látunk idegenek és külföldiek kezeire kerülni. Bármerre nézzünk, mindenütt azon tanulság emelkedik előttünk, miszerint ha a politikai világ megváltozik, új gyógyszerek kellene az új nyavalyáknak.

Volt hatása ősi birtokrendszerünknek, 's pedig nagy és hatalmas hatása volt. Bizonyítják ezt azon egymást erő zajos hangok, mellyek napjainkban az ősiség ellen emeltetnek; mert hiszen mi haszna emelne valaki egészen hatástalan dolog ellen szót? De bizonyítja, 's hogy a hatás nemzetségeinkre nézve fentartó volt, megismeri 's a legszebben megvalja maga Gosztonyi Miklós is, midőn előadja: „hogy ha valaki az országban széllyel tekint, főleg az alföldre, de egyáltalában mind azon megyékre, hol a török uralkodott, és a 15dik század végétől kezdve egész 1715ig majdnem szüntelenül belső zavarok dühöngöttek, figyelmét fordítja, feltalálalndja ugyan az ősi falukat, pusztákat, de a régi adományozott nemzetségeket majdnem sehol. Ha ezekkel akar találkozni, kénytelen Csalóközbe, Turócza, Liptóba, szóval a felföldre utazni.“ Mihez képest kétséget nem szenved, hogy ha a török hazánkban nem uralkodott, 's egész 1715ig szüntelen belső zavarok nem dühöngöttek volna, jelenleg az alföldön is szintegy, mikint a felföldön, találkoznánk régi adományozott nemzetségekkel, 's kétségkívül főleg birtokrendszerünknek fentartó erejénél fogva, mely valamint hogy az ellenség diadalmainak igen természetesen engedett, úgy neki viszont a béke változtatásai 's az ingóságok hatalma fölött okvetlenül diadalmaskodnia kellett. Nem is fogja tagadni senki, hogy hazánk földé 's vele a politikai jogok gyakorlata még mindig jobbadán a magyar törzs birtokában van, és idegen elemeknél csak annyiban van, mennyiben politikánk inkább szított a cosmopolitismus, mint a nationalismus elveiből, 's okkal módald gyengülni engedte az ingatlan és ingó vagyon közt létező különbséget.

Immár napfénynél világosabb, miszerint ha nem akarjuk, hogy hazánk földé, mikint egykor fehér löcrt cserőbe vételt,

hasonlóan vétünkől szemképrázlató pénzért sajátíttassék el; ha nem akarjuk, hogy az időnek mindinkább fenyegető forgószela által, mely pénzzel 's gözzel mindent örvénybe sodor, földi létünk 's hatalmunk alapja, a földbirtok, is bármi ingóságként könnyűnek találtatván, a pénztözsérek kezei alá seportessék, 's vele fajtánk ezek szolgáljává tétessék: birtokjogi vagyis telektörvényhozásunknak nemcsak hogy nem lehet az ősiség pusztá eltörölésével vagy a földnek ingóvá tételével beérnie, sőt inkább teljes erővel hatalmasan azon kell iparkodnia, hogy a földbirtokot sáncolja körül intézetekkel, mellyek kebelében az a kor és népek minden mozgalmi daczára szilárdul álljon azok birtokában, kiknek ősei e hazának jó és bal szerencsésében híven osztotva, megtartása 's terheinek viselése körül fáradoztak, főleg pedig, kik mind maig arra hivatják, hogy sorsának 's ügyeinek intézői legyenek. Nem vitatjuk, hogy az ősiség mennyire felett meg rendeltetésének, hanem azt tartjuk, miszerint ha valaha szükség volt a magyar törvényhozásnak arról gondoskodnia, hogy a föld-saját ne legyen bárkinek kedvezössanása szorint, minden perczben örökre elidegeníthető 's bármi portékakint összevásárolható, főleg napjainkban, midőn minden mozogni 's repülni készül, arra kellend teljes igyökerezést fordítania, miszerint álljon 's ingatlan legyen, mit lsten állandónak teremtet. Főleg napjainkban, midőn minden oly nagy, egyenlővé 's erőtlenné - válással fenyeget, fentartani kellend az egyének azon függetlenségét, erejét és ereditiségét, mellyek számukra megmaradtak; szilárd alapra állitni 's fölemelni kellend a társaság mellett egyesekeit, kik sziklaszálakkint rendületlenül álljanak a változások hullámai közt; és nem szabadand szem elől tévesztetni, — egy francia jeles statusférfi szavaival szólva — „hogy egy nemzet sokáig erős nem maradhat, ha benne minden ember egyenkint erőtlén.“

Igen természetesen, érzi ezen irány 's feladat szükségét minden, ki az ősiség eltöröléséről vagy módosításáról komolyan gondolkodik. Érzé ezt m. Gosztonyi Miklós is, midőn az ősiségnek eddigi állapotában tovább nem maradhatását törvénykezési oldalánál fogva kimutatván, körültekintett és látta, hogy nemességünk 's nemzetiségünk ügyét mindenestre szükség lesz valami mással támogatni, ha az ezen régi főtámaszától megfosztatik. És szabadjon itt észrevételünkkel kísérve áttekintnünk, hogy mikép javasolja ő azt támogatni.

Mind a kettőt, a nemességet 's nemzetiséget, majoratusok fentartásával 's kiobb terjesztésével véli gyámoltandónak. „Lehet — uzmönd — mind kiterjedésre, mind aránylag a megyékkel, számra meghatározandó majoratusokat felállítani, és a dolog kártékony részét még azzal is mérsékelni, hogy azokat bizonyos mennyiségig, ideiglen terhelni lehessen, mi által eféle javak is az azokra fektetett pénzzel a közfoglalomban részt veendnének. Elkerülhetlenek az illetén majoratusok már csak azért, hogy az ország fényes polczain legyenek nemcsak lelki tehetséggel, de nevezeten ingatlan állandó birtokkal is ellátott férfiak, részint az országgyűlés főrendi táblájának, az ország nagyjai mellett, olly független egyéneit, kik a birtokot méltán iradókról iradókra képviselik.“ Mi ez eszmét örömet alírjuk, 's valóítását nagyon is szükségesnek tartjuk. El fogjuk iránta mondani igénytelen nézetünket. Jelenleg legyen elég annyit kiemelnünk, miszerint nagy örömről szolgál tapasztalunk, mikint még azon férfiu is, ki annak tanulságos bebizonyítását tűzte czélljaul, hogy az ősiséget mindenképen 's minden lehető áron (?) meg kell szüntetni, sőt hogy máris tul vagyunk rajta, elvegre is oda kénytelen nyilatkozni, miszerint hűbéri birtoklasi rendszerünkben mégis valamit, a legnagyobbat, a majoratusokat, ugyszólván az ősiségnek ősiségét, elkerülhetlen lesz megtartanunk sőt kiobb terjeszténünk.

Egyébiránt nem czélzata ő mlgának, a nemesség mimódoni megállapításába 's majoratusok hogyani elrendezésére ereszkedni; de mégis azt az egyet említi, mikint a valódi nemességet századokra fentartó alap nem a törvény hatalmában áll, hanem az csak úgy állandó, ha a születési aristocratiaiban az ész- és pénzbeli is egybeolvad. Amde épen azt szeretnők tudni, hogy miből álljon hát a születési aristocratia? Hogy az annál hatalmasb, minél több ész- és pénzbeli aristocratia is egyesül vele, ez kétséget nem szenved, hanem minket mégsem elégit ki; mert az észaristocratia épen annyiban aristocratia mennyiben democratia eleme, és a pénz-

beli is azonkívül, hogy nemfállandó, bármely fosztályoknál megfeszítheti magát, 's leginkább ott üti fel rémséges fejét, hol születési aristocrácia nincs. És így látni való, mikép polgári társaságban mindig sokféle erkölcsi előnnyel (tündökölhetnek 's kimagasodhatnak ugyan a sokaságból egyesek, ámde midőn nemességéről van szó, akkor csak olyan előnyöket lehet érteni, melyek az alkotmány és törvény hatalmában állanak. És ha mi fen akarjuk nemességünket tartani, ámbar ész- és pénzbeli tulsulyra örökké szüksége lesz, czzel reá nézve mégsem lehetend beérnünk.

Nemzetiségünket illetőleg, melynek főtámasza „a hazafiaság, magyar törzök fentartása, terjesztése és nyelvünk”, megengedjük ugyan, hogy az első, a hazafiaság nem az ősiségben gyökerezik, mert hiszen szemléljük, hogy épen ez ellen törtök ki annak korunkbeli lelkesedései; ámde viszont nekünk is meg fogja engedni mindenki, hogy az ősiség — már akár jó akár rossz oldalával, mindegy — eddigelé meg lehetőségen fentartá törzökünket földünk birtokában; és ha az ősiségnek fentartó ereje már csökkent, vagy épen megszüntetendő, okvetlenül gondoskodnunk kell, hogy a földbirtok idegen kezékre ne kerüljön, 's ha az ősiség rendszere nem vala elég erős ezen tisztét betölteni, létesítünk kell olyast, mi arra elég erős legyen. Nem lehet itt törvényhozóinknak azzal beérnünk, hogy a törzöket és nemzetiségeket legjobban tartja fen egyének erélye 's igyekezete; mert szabad és korlátlan versenyre csak azt lehet okszerűleg bízni, miben a versenyzők egyenlő erővel 's fegyverrel küzdhetnek; és tudva van, mikép a gyengék hatalmasok ellen a concurrentiát ki nem állhatják. Emlékezzünk hiteltörvényeink behozatalának előre ki nem számított hatására; és vigyázzunk, nehogy birtokjogi viszonyaink szabályozásával hasonlóképp sujtuk törzökünket, nemzetiségünket! Nálunk a pénz drágább 's a vele való üzlet csekélyebb, mint külföldön, és földünk is olcsóbb a külföldinél: azért az idegenek kapva fognának kapni az alkalmon, mikint pár év óta már ide 's tova teszik is, miszerint pénzüket magyar földbe fektessék be, 's nekünk össze kellene roskadnunk a velők való concurrentiában. Még nem későn figyelmeztetjük hát törvényhozóinkat, miszerint vigyázzanak, ne hogy a hiteltörvények által a telektörvények is nemzetiségünk rovására 's annak minden biztosításai nélkül rögtönöztesse. Ámde mit kell tenni, hogy a föld szabad is legyen, 's idegen kezékre mégse kerülhessen? Mi a kéz alatti rőpiratban javasoltatik, igaz, a majoratusok, ha alapítatnak, megtartják a magyar törzök számára azon földet, melyen az ő számára alapítatnak; hanem a meghatározandó birtoklati maximum csak az ellen biztosíthatandó, hogy egy idegen ne vásároljon a maximumon felül, hanem a maximumig miatta akárhányszor vásárolhatandó. Nagyobb vigaszt nyujtana azon kilátás, hogy a virtualitások kisajátításával sok pénz jövedel a magyar törzök kezébe, 's ez rajta földet vehetend, ha csakugyan sok pénz, nem földért idegenekből kapva, jövedel a magyar törzök kezébe. Mind ennél sikeresebb és erőteljesebb intézkedéseket kell hát ohaítanunk.

Végre nyelvünk terjesztését illetőleg, igen szép ő mlgától, hogy e tekintetben irodalmunk 's tehát írónk hatását oly nagyon méltányolja, 's felhívja a honfiakat, hogy teremtsenek és teremtesse nagy, remek, eredeti munkákat, melyek érdemessé tegyék nyelvünk megtanulását az idegeneknél is. Ámde, ezen ellapult korban, a materialismus uralma mellett mind egyeseknél mind társulatoiktól mennél kevesebbet lehet idegenekre hódítólag ható eredeti munkát várni, főleg a mai fordító világban. Kiváltképen irodalom dolgában előztek meg minket a külföldiek, 's folyvást hódítólag hatnak ránk. Alig hinnék némely hazánkfai, mennyi áldozatok tetetnek a művelt külföldön tudományos célokra. Minden oldalról segítetik, ki tudományos utazásra vagy vizsgálatokhoz készül. És legyen szabad például felhozunk, mikép az anhalt-kütheni herczeg Naumann madárvizsgálónak egy terjedelmes falut ajándékozott élte fogytaig használatul, hogy tudományának élhessen; és Naumann egy munkát írt a madarakról, melynek egy példánya 400 pft. Ha elvonatkozunk is atól, hogy ehhez csak távrolól is közelítőleg egy tudásunk sem gyamolítottatik, vajjon mikép jelenhetne meg nálunk 400 pftos munka, és ha megjelenne is, vajjon ki venné meg? Megengedjük ugyan, hogy kifejlett irodalom terjeszti a nyelv ismeretét; ámde az is való igaz, miszerint nagy remek eredeti munkák csak virágzó irodalom kebelében teremnek, és virágzó, 's másokra hódítólag ható irodalmat csak kifejlett 's elterjedett nemzetiség szülhet.

De nezzük immár: miféle intézkedések által lehetne hazánk földét, eddigi viszonyaiól kibontása mellett, hazánkfai birtokában, igénytelen véleményünk szerint, sikeresebben megtartani 's biztosítani? Miről legközelebbi alkalommal.

Megyék.

BARSBÓL. A követválasztás és tisztújító szék oct. 18. és 19-én szerencsésen megtartott; eredménye már rég előrelátható volt. Követeknek felkiáltással néhány perc alatt megválasztattak Ambró Antal és Bottka Tódor. Az ellenfél e követválasztásnál egészen elnémult, és még jelen volt néhány kortesait sem használta, mi egyedül Jeszenszky Sándor egyik kijelölt vágytárs férfiass jellemének, becsületességének és a közügyek iránti meleg részvételének tulajdonítható. — Nem így történt az másnap a tisztújítószék alkalmával, melyre S—nyi volt első alispán, csak hogy kellemetlenséget 's vizsályt okozhasson, becsődítette minden kortesait, épen által etette, itatta; és noha tudta, hogy csekély embereivel nem boldogulhat, mégis zavart akarván előidézni, egyre izgatott, és áldozatánál jöltvőjét, a főispánt, lüzte ki, kinek személye az insultatóktól, megtámadástól csak azért menekült, mert az ellene forralt aljas boszút bátorságával kijátsozta, és későbbi megtámadtatását a katonaság meghiúsította.

Már az építőszekek megelőző estvén figyelmeztetve lön a főispán a személye ellen koholt tervekről, sőt kevés idővel a gyűlés előtt egy igen jeles tagja az ellenfélnek, de egyszersmind nemességéről félt megkérte: vigyázza magát, mert, ugymond, ha személyéhez nem férhetnek, okvetlenül többen lóni fognak reá. Mindezen figyelmeztetést igazolni látszott a harmadik cseppetése nagy lármával, robajjal, káromkodással a megye házára rohanó, legfeljebb 200 vöröstollas töredék, mely czigéres vezetői által vezéreltetve, a teremtet elfoglalta, míg a fehér-tollasok, — bizonyosan 1200 személy — a legszebb rendben, mint az előbbi napon és minden más alkalomkor, szokott helyökre, a megyeház udvarába, csendesen bementek, — a teremben legfeljebb 400 embernek levén helye, kénytelen volt a főispán asztalt az udvarra viteitni és az építőszekek ott tartani, mit megizenvén a teremben levő vöröstollasoknak, ezek is az udvarba lementek; a katonaság pedig már előbb felállított és elválasztófalat képezett a pártok közt. Ekkor a főispán, a szobájában levő urak kísérelében szinte lement a választás helyére, és egyenes utja épen a vöröstollasokon keresztül vezetvén, minden figyelmeztetés ellenére, noha néhány lépésnyi kerülettel elmellőzhette volna őket, a vöröstollasok közé ment, kik a hátulról jöve csak akkor vették észre, midőn csekélyszámu vékony soraikon szerencsésen áttört, és a katonaság által képezett elválasztóvonalon keresztülment. — A főispánt az isteni gondviselés átvézérelte ugyan, de már kísérőtől elzárattak, és többen ütlegekkel is illettettek. Látván a vezérek, hogy kitűzött áldozatok menekült, azonnal hajgálni kezdettek; a népet izgatták, tolták, a katonaságot megrohanták; ez eleinte szép szóval intette a megtámadókat, de mivel az ütlegek mindig sürűbben jöttek, a katonaság saját védelmére kényszerítetve, jobbra-balra osztogatta a vágásokat, de mindössze legfeljebb 30 köztvitéz levén az udvarban, a megrohánásnak már alig állhatott ellen; azonban egyszerre segítségére megjelenvén a megye háza előtt felállított hátralevő, szinte 30 legényből álló katonaság, a vöröstollasok hátrálni kezdettek, és vezérek kívánságára zászlókkal együtt a megyeház udvarából kivonultak; a vöröstollas néhány ur pedig S—nyi volt alispán szállásán gyűlt össze; az egész tolongás, verekedés, hajgálás, miben többen, főhivatalt viselt egyének igen kitűntették magokat, csekély ideig tartott; a katonák közül senki, a vöröstollasok közül négyen fejleken könnyű sebeket kaptak, a rend és csendesség a vöröstollasok eltávoztával helyreállván, mielőtt az építőszekek megkezdett volna, S. volt alispán a megjelenésre szolgabíró és eskütt által felhivatott, de sem ő, sem baráti közül senki meg nem jelent, és a szolgabíró 8 valóságos, és 10 egészen ismeretlen tiszteletbeli tisztviselő aláírásával ellátott, oly értelmű nyilatkozatot vett tőlök által és nyujtott be a megyének, melyben a tisztújítás ellen tiltakoznak, azt, mivel három esztendő előtt tartatik, törvénytelennek nyilvánítják, és viselt hivatalaikhoz ragaszkodva, a tisztújításban résztvenni nem kívánnak. S. volt alispán meg szóval azt is kijelenté a szolgabíró és esküttnek, miszerint ő személyét bátorságban nem látván, a tisztújítási gyűlésben résztvenni nem fog. Ezen nyilatkozatot igen rövid tanácskozás követte, és elhatározottatik, hogy az írott nyilatkozat, mint törvény- és szokáselleni, sommi figyelembe nem vétetvén, az a nyilatkozókra — a hivatalos irományok közt helyt nem foglalhatván — visszaadassék, és a főispán a tisztújítás azonnali megkezdésére megkérte; ki is hajolván a közkívánságra, és első alispánságra az előterjesztést, melyben S. is foglaltatik, felolvasta, és R u d n y á n s z k y szóval és lélekkel kikiáltott. Másodalispánnak szinte közakarattal S z e l e s János választott. Így történt ez a többi hivatalokra nézve is; és mivel a rendbontók távol voltak, egy óra alatt az egész tisztújítás befejezetett. Ekkor támadt azonban ismét igen élénk tanácskozás a felett, miképen kelljen S. volt alispántól az általa letartóztatott megye pecsétjét kikapni, és közös volt a megegyezés, hogy a pecsét és a többi hivatalos irományok kiadására szolgabíró és eskütt által szólíttassék fel; kik (úgyint eljárván megbízatásukban, tagadó választ hoztak S. alispántól. Így váratlan makacosság igen kedvelten hatást szült, 's újabb rövid tanácskozás után, karhatalom rendeltetvén a szolgabíró és eskütt mellé, újabb kiküldetett a pecsét és irományok átvételére; de a két hajdu és küldetésében eljáró tisztviselők gunykacszajjal fogadtattak S. volt alispán és szállásán együttlevő baráti által, kik közt egy pár nyitrai hős is vitézkedett, és mivel otthon csekély a hatásuk, iparlovagi többi tulajdonságokkal egybehangzólag Barsban keresnek kalandot. Ezen újabb a megyei végzésnek egyenes megvetésével járó tagadó választ nagy próbára tette a rendek békétlenségét, győzött azonban folyvást a mérsékeltség, és a szükségesen túl soha sem mentek a határozaatok; de mivel a polgári karhatalom nem volt elégséges, katonai karhatalom rendeltetett, és annak vezérlésével a másodalispán bizott meg, oly nyilvános hozzáadással, hogy minden akadályok elűvölítésével a pecsétet és hivatalos irományokat okvetlen vegye el a macacskodó volt alispántól, és addig is örökét állítson szállása elibe, vendégeit szabadon ki, de lemenni hozzá senkit ne engedjen. Ezen határozatnak volt is foganatja, mert rövid idő múlva egy irósztalt fölfeszítetvén, a pecsétet jött vissza a másodalispán, mely az ujonnan megválasztott első alispánnak átadtván, és a követválasztási és tisztújítási jegyzőkönyvek meghitelésülvén, és ürességek jött három törvényszéki (bíráknak Jeszenszky Elek es. kir. kamarás, öccse Jeszenszky Sándor és Révay Miksa egyes akarattal elválasztatván, az ülés befejezetett. Harmadnapra az országgyűlési utasítások kerültek tanácskozással alá. S. maga nem; de hívei mindnyájan résztvettek a tanácskozásban; eleinte, szokásuk szerint, személyeskedtek; de későbbben látván tehetetlenségüket, lecsendesültek és az utasításokba befolytak; de többen, noha most szabadelvűeknek szeretnének látszani, obscurantismusuk

végéig, igen legyaláztattak. És a zavarok egyik lelkes előmozdítója a vöröspárt főhajnoka és hujatója, noha mindig egységet, kilékelést hordott szájalán, a gyűléstől eltávozott. Így ment végbe a követ-, tisztválasztási- és utasítási gyűlés; ez hű rajza a történelemek és mind azon állhitek, melyek most a vöröstollasok által terjesztettek, jelesül, hogy több ember halálosan megsebesített, hogy közölök négy már meghalt, hogy a vörös tollasok a katonaság által a választás helyéről elhajtottak, 's a választásba be nem folyhattak; hogy S—yi volt alispán és családja szállásáról kiutasított, és butora kihánytatott, — merő rágalom, és hazugság; épen oly igaz és való azonban, hogy Barsban soha párt oly számos és az értelmesség hozzájárulása által soha oly erős és hatályos nem volt, mint az, mely most alakult S—yi, mint követ és mint alispán ellen. — Megyei birtokok, közdolgainkban résztvevő úr, alig volt S. mellett, és azon kevesek is, Jeszenszky iránti atyaiságból, barátságából szegődtek hozzája. Jeszenszky, noha az ingerültégek a lehető legnagyobb fokra hágott, szelíd, illedelmes, de egyszersmind férfiass magaviselete által, inkább tisztelőt, 's barátot, mint ellenséget szerzett magának. A tisztviselők, néhányat kivéve, mindnyájan S. ellen szövetkeztek; a köznemes hasonló jutalomért az urak után szokott indulni, ezek is tehát igen gyéren támogatták S. ügyét, a vidékiek eleinte nagy részvétet tanúsítottak mellette, de kik egyszer Maróthon voltak, többé nem jöttek, mert azokat is képes volt S. oly rövid idő alatt magától elidegeníteni; most csak néhány nyitrai fiatal ember jelent meg, ezek is meg valának osztva; az érdemteljes első alispán, ki még mint barsi növendék, tisztviselő, és követ, ismerte S. volt collegáját, mindig féltollas volt; eltértek azonban töle néhányan, kik unalomból jöttek Barsba, S—it nem ismerték, és kiknek koruk, természetük, hozza magával, hogy a zavarokat inkább éleszszék mint cselapítsák. — Leghívebb, legállandóbb pártolója volt S.—nak a megyei papság, mely talán érdekét, hivatását téveszté, midőn illy körülmények közt egy garázda, zavart ckozó, a megyei békét csendet feloldó pártához szegődik. Ki azonban inkább be van avatva a titkokba, kevésbé fog megütközni rajja; ezeknek felfedezése azonban hírlapokba nem tartozván, csak figyelmeztetés gyanánt szolgáljon a nemelítés, egyszersmint a papi status iránti tiszteletből szükséges megjegyezni, miszerint sokan közölök, kivált a beszercezei megyei papság, és több előkelő érdemes esztergami megyei esperes és lelkész áttárván vesélyes helyzetésüket, jobb meggyőződésüket követve, magokat a megyei többség és értelmességhez csatolták. — Sokat lehetne és kellene talán még ezen újabb eseményekről 's kivált a szeptemberi közgyűlésről közírré tenni, de illy megyei viszátkodások terjesztése a megyének nagy becsületére nem válik, és a nagy közönség előtt kevés érdekel is bír, elhallgatva tehát mindezeket, átjában csak annyit kell megemlíteni, hogy a szeptemberi közgyűlésen és gyűlésen kívül a vörös tollasok sok ocsmány tettet követtek el, baráti napról napra gyérültek, pénzüket fogyott, míg végre elkövetkezvén az elválasztó óra, S. mindenből, végképen kiharadt, mint szappan-buborék tünt el a barsi láthatárról és herostratusi hírességén felül, sokaknak bukását hagyta maga után, emlékül.

VERŐCZEBŐL. Eszék oct. 21. F. hó 11-én tartott főispáni elnöklet alatt közgyűlésünk, melyben a megyei kir. meghívó levél felolvasása után Szalloppek Lajos 2od alispán és Dellimanicus István szolgabíró urak közfelkiáltással választattak meg követekül. Továbbá felolvasottat Haulik György báni helytartó urnak a zágrábi tartományi gyűlésre meghívó levele, melyre szinte közakarattal Bosnyák Rókus főszolgabíró, és Boynichich Ferdinand alügyésünk választattak ezen megye képviselőül. A választások után felolvasattak a választmányilag kidolgozott utasítások, melyek elfogadtván a következő nevezetessé pontokból állanak: 1) Ö fenségének a dicőült nádornak emlékeül az utódoknak hagyandó érdemeit törvénybe iktatni kívánják e megye rendei. 2) Főhg István ö fensége minden kijelölés nélkül nádornak választassék. 3) A verficationalis kiűdöttség csupán külalakjára szorítkozva továbbra is maradjon meg. 4) Sajtószabadságot, tehát országgyűlési szabad lapot is, 's a kerületi ülések nyilvánítását ohaítják. 5) A városok szabályoztassanak és felügyelők alatt legyenek, azon hozzáadással, hogy ezek a nyilvános politiai ügyekben tulsúlylan ne bírjanak. Ugy szinte a Jászkon kerület, 's a 16 szepesi városok is szabályoztassanak. 6) A uemesek által a házi pénztárba fizetendő adót illetőleg követelnek oda utasítatnak, hogy ez iránt törvény-alkotást sürgessenek, azon megjegyzéssel, hogy egyszersmind határozatassék meg egy bizonyos szinte a házi pénztárba fizetendő, és az egész országra 3 milliót felül nem haladó összeg, mely az ország pénztára által országos intézetekre fordítandó. 7) A magyar nyelvnek, magyarhon határai közt, legfeljebb polczra emeltetését ohaítják, a kapcsoltszereknek e részbeni segedelmökre az ifjuság az elemi, és gymnasiális iskolákban a magyar nyelvben teljes oktatást ezi rendelendő törvény által nyerjen. 8) A szabad áttérési más híre illetőleg, ez a n. e. görögökre kiterjesztessék, a protestánsok a kapcsoltszerekben birtokolhassanak, és hivatali képességgel ruháztassanak fel, valamint az unitariussok is. 9) Büntető törvény, és eskütszerek létesítését szorgalmazzák. Ha mindazáltal az eskütszerek nem létesíthetnének, közelítő alakban is pártoltassanak. 10) Erdélynek magyarhonra li egyesítését pártolják. 11) Minden évben 3—4 hónapig országgyűlés tartassék. 12) A flumel vasut országos biztosíték mellett is eszközendő, az eszék-bródi csatorna, és minden, a kereskedést előmozdító eszközök foganatba veendő. 13) A mult országgyűlésen tárgyal ügyek közül ezeket: a) Országos pénztárba fizetendő adó kivetését; b) A só árának felemeléséből származott tőke hóvá fordításának meghatározását; c) a nemescsek kül-országból hozott portékákra nézve a vámentesség eltörlését; d) az országbéli távolléti adóját, és erre nézve

felállítást; szítés; készült; lévő; statisztika; 14) A Robot; Javasl; orvól; is. 16) A szaba; lál ese; kívánj; Eszék; erre né; tetésü; mányo; vnyek; vételü; inkább; jai a p; lyekne; külden; LIP; követv; Egy év; itt soha; J. társa; nem sze; alispán; képzés; Sz. I v.; hivatal; neket t; némely; előtt R.; nemess; külti hí; 12kén e; kijelel; kelle; it; koztala; ban lévő; egyik fe; gyült a; gyűlés; még a p; gyűlés; len M.; vábbi me; azonban; mességet; napra ha; táshoz f; az eddig; csoknak; a tisztj; kettőnek; tik meg; k; szaban se; összesen; törtétek; ezután pe; A jelentés; a lekösz; minden sz; nek, — b; ságát a m; miszerint; Magyarors; éries, min; szönőnek; nek. 15-; ő méltósá; len utasít; gyűlésü; hogy ked; LIPTÓ; ri tartozás; tételezet; gyen, mel; gozandó r; őrséki tize; megváltas; sen maga; tos tandó; 's a szorga; helyett sajt; lett biztos; rendelendő; 15) Nem; nemcsak v; is — nem; tott mezőv; oldóni sz; lelkészek; orvosok, és; felfelé min; tudomány; pedig értes; 16) A hitr; ságok fejb

felállítandó országos pénztárt, és annak mikénti kezelését; e) kereskedői és országos utak vonalait, és azok készítményének meghatározását; f) flumei szabad kikötőt, készítmény csatornákat, Béga- és Ferencz-csatornák körül lévő vizek szabályozását; g) népnevelést; h) 's végre egy statisztikai ügyekkel foglalkozó hivatal rendezését kívánják. — 14) Az országgyűlési költségeket a nemesek fizessék. 15) Robot és kilenczedekekre nézve országos küldöttség által egy javaslat készítmény, mely igazságos kulcs szerint kötelező erővel bírjon a megváltásra, valamint a papi tizedekre nézve is. 16) Ósíség eltörlését, a vagyonról utódok hiányában is szabad rendelkező tehetséget, végrendelet nélkül történt halál esetében a szerzemények örökösödési jogát a mellékágra kívánják kiterjeszteni. 17) A károlyvári váltótörvényeszek Eszékre téssék át. 18) Ungmegyének abeli levelét, hogy tűzkármentesíteni az országon kívül ne engedessék meg, 's erre nézve egy kölcsönös tűzkármentesítő intézet életbeléptetését pártolják. 19) Polytechnicumot, gazdasági tanulmányoknak nyilvános iskolákban előadását, honosítási törvényeket, kívánják. 20) Horvát István könyvtárának megvételét illetőleg, szinte hozzájárulnak, azonban a megvétel inkább jobb időkre ohajtának halasztatni. — Ezek főbb pontjai a pozsonyi országos ülésre készített utasításoknak, melyeknek sikerülése közvetve a zágrábi tartományi gyűlésre küldendő követek által is szorgalmaztatni fog. R. end. 19 v. LIPTÓBÓL. S. z. Miklós. Oct. 18kán Liptómege mind követválasztását, mind tisztujtását eszenben megtartotta. Egy év előtt oly kilitások voltak, hogy jelen tisztujtás még itt soha nem tapasztalt ingerültséggel menend végbe. Sz. Iv. J. társai akkor mindenre esküdtek, miszerint R. Móríczzal nem szolgálnak, azért is ligájokba P. D.-tot mint másod alispánt felvették. R. Móríczzal tehát kénytelen volt az ellenpárt képzéséről gondolkodni. A r. kath. rendek is látván, hogy Sz. Iv. J. pártja, másod alispán, számvérvő, és két alszbíró hivatalait kivéve, a többiekre egyáltalában protestans egyetemet tűz ki, — a két vallás közti arányosság fenntartására némelly lépéseket tettek. — Azonban két héttel a tisztujtás előtt R. Móríczzal megkötötték a drága egyezés, és a köznemesség nagy bosszantására lön csak egy párt, melybe eskütti hivatalra most öt r. kath. egyén is felvétellett. Folyó hó 12kén este megtartott a szokott tanácskozomány, mellyen a kijelendők iránt az ugynevezett értelmiségnek nyilatkozniuk kelle; itt báró főispán ő méltósága O. J. kérésére kinyilatkozta, hogy a vallásra is tekintettel leend, de a ligában lévő a liga barátai által ajánlatlavan a kijelölésre egytől egyig feljegyeztek. Másnap, azaz october 13-kán begyült a köznemesség zászló, és zajos zene nélkül, mert azon négy vagy öt cigány zenesz, ki egy csapatot kísérv, meliőt még a piacra érkezett, visszavonult. Az előbbi nap közgyűlésén e nap nyolcz órára közgyűlés tűzetett ki, melylyen M. P. első alispán a megye állapotáról jelentése, és további megyei hivataloskodásról leköszönése felveendő vala; azonban hogy az időből ki ne fogyjunk, 's a künálló köznemességet el ne hagyja a türelem a, mondottak felvétele jövő napra halasztatván, legelől az országgyűlési követek választásához fogottunk, mellyen csakhamar átesvén és a lemondás az eddigi tisztikar nevében a pecsétnek, és levéltári kulcsoknak az asztalrai letévese által megtörtérvén, következett a tisztujtás, mely többnyire felkiáltással ment végbe. Mindkettőnek eredménye már közöltetvén itt csupán az jegyeztetik meg, hogy egyet kivéve a ligában lévőkből az új tisztikarban senki nem hiányzik, miért is a liga tisztujtás után az összes köznemességet megvendégelte. October 14-dikén történtek a kinevezések, és az új tisztviselők felesketése; ezután pedig olvastatott a fentírtentel jelentés, és leköszönés. A jelentésben foglalt néhány üdvös javaslat elfogadtatván — a leköszönés olvasásakor fájdalomkönyük csillogtak majd minden szemben; többet kezet nyújtottak a tisztelt leköszönőnek, — báró főispán ő méltósága pedig a veszteség nagyságát a megyei rendekkel egyiránt érezvén, kinyilatkozta, miszerint fájdalma annál érzékenyebb, minél bizonyosb, hogy Magyarországon alig létezik fő- és alispán közt oly egyetértés, minő letezet Madoesányi és Majláthyi közt. A leköszönőnek megye iránti érdemei jegyzőkönyvileg elismertettek. 15-dikén a jegyzőkönyv hitelesítése után báró főispán ő méltósága a rendeltől érzékeny szavakkal bucsut vevén jelen utasítási, követválasztási, és egyszermind tisztujtási közgyűlést bezárta. Adjon neki a mindenható tartós egészséget, hogy kedves honunk boldogításán a jelenben is nősődhesse.

LIPTÓBÓL. (Követválasztások vége.) 13) Az urbéri tartozások megváltása nem az illető felek akaratától feltételezett, hanem teljes kárpótlás mellett kényszerített legyen, melly érdemben a kerületi választmány által kidolgozandó munkálat a megyének azonnal megküldessék. Az érseki tized is az urbéri viszonyokra kimonodott elvhez képest megváltassék 14) A czehek helyett alakíttassanak egyenesen maga a törvény nem pedig kiváltságos levelek által biztosítandó oly elveken alapult társulatok, melyek a műipar, 's a szorgalom gátlására nem vezetendnek. A könyvvizsgálat helyett sajtó törvény, a sajtószabadságok kelő szabályok mellett biztosítandó, egyszermind a visszaéléseket is azokra rendelő szigorú büntetésekkel korlátozandó létesíttessék. 15) Nemnességek, ha megyei tisztviselők vagy táblabírák, nemcsak választathatási hanem tanácskozási eldöntő voksal is — nem különben a kiváltságos és rendes tanácscsal ellátott mezővárosok a megyei köztanácskozásokban hasonlólag eldöntő szavazattal, — mások úgy mint a keresztény vallású lelkészek, és segédjeik, uradalmi igazgatók, ügyvédek, orvosok, és földmérők, nem különben a gymnasiumon kezdve felfelé minden iskolai keresztényi köztanítók, a tudorok, és tudományos akademikusok választási, a tanácskozásokban pedig értesítő szavazattal törvény által ruháztassanak fel. 16) A hitbizományi akár ingó akár ingatlan javak adósságok fejében bírói foglalás alá vétethessenek, és jövedőre

semmi kiváltságok a hitbizományokra ne adassanak. A magyar nemességnek állandó fegyverbeni gyakorlásáról javaslat készíttessék. A magyar testőrség eredeti száma visszaállíttassék. 17) A zsidók fokokint emancipationalis kedvezményekkel ruháztassanak fel; — az érsekprimás joga, melly szerint a kir. ítélő táblához két ülnököt nevezhet, eltörlőttessék. 18) A sérelmek orvoslása az 1791: 13 t. cikkelyhez képest szorgalmaztatván, a kedélyek felizgatásával országos érdekű tárgyakat háttérbe szoritani szokott kikélek, és elméleti elvharczok mellőztessenek, 's cselekvőlegi munkássággal az országos tárgyak azonnal tanácskozásba vétessenek. 19) Az országgyűlési tanácskozásokban a hallgatóság részéről gyakran közbejönni szokott háborgatásoknak eleje vétessék, 's azért addig is, míg az országgyűlés elrendezése maga egész kiterjedésében tárgyalás alá kerül, — az országgyűlési tanácskozásokban annyira szükséges szigoru rend 's kellő illedelem fenntartása tekintetéből úgy az országos, mint a kerületi üléseiket illetőleg mie őbb czelszerű szabályok hozassanak, úgy mindazáltal, hogy a közvélemény eddigi szabad kifejlődése, és az alkotmányos élet működésének főispánt tevő nyilvánosság, 's az országgyűlési ifjuság a tanácskozásokról való jelenléte semmi kártékony megszorítást ne szenvedjen. — Az utolsó tárgya a tisztujtás előtti közgyűlésnek volt választmányi jelentés a tisztújítási rendszabályokról, melly czelszerű módosítások mellett megyei végzésé emeltett.

Az első magyar FÖSTÉSZETI AKADEMIÁT gyómolító TÁRSULAT f. évi nov. 3kán, d. u. 4 órákor közgyűlést tartand a nemz. casino teremében, mellyre minden ügybarát, 's különösen a t. cz. részvényes urak megjelenni kéretnek. Választmányj hártárból Ney F e r e n c z, társulati titkar.

MAGYAR NEMZETI MUSEUM TÁRGYABAN. Folyó év aprilis 1től a magyar nemzeti museumnak emai napig részint ajándékozattak, részint megvetettek:

1. Könyvtárba. 1) Ö. cs. kir. ap. felsége a „Monumenta historiae germanicae“ 9dik kötetével, „Krunitz Encyclopedija“ 188. 189. 190. és 191dik kötetével, valamint Schmidt Ferencz „Chronologisch systematische Sammlung der Berggesetzte der österr. Monarchie“ című nagy hasznu munkával kegyeskedett kedveskedni. — 2) A ungu magyar kir. helytartó-tanács utján, több magyarországi könyvnyomó intézetekben kijött nagyobb és kisebb munkák, valamint több hírlap is ingyen küldettek be. — 3) Graf Széchenyi Lajos belső titkos tanácsos „Figyelmeztetés korszakunkra, angolból fordította tisztúrta Che“ — Lipseben 1844 munkával kedveskedett. Ugyanennek alapítványából 400 ezüst forint értékben több jeles 's Magyar- és Erdelyországot illető könyvek és keziratok vetettek. — 4) Ur. meny. Ferencz belső titkos tanácsos és koronaór altal „Jakobi Morellii Bibliothecae Regiae Divi Marci Venetiarum custodis Bibliotheca manuseripta Graeca et Latina Bassani 1802.“ — (Folyt. köv.)

KÜLFÖLD.

A tervezett suzi csatornáról a „J. d. Débats“ legközelebbi kötetkezől írt. A feladat csupán egy 30 óra hosszúságú, legkedvezőbb föld átszúrása és két kikötő építése, 's mindössze legfeljebb 30 — 40 milliót kíván. Hogy illy kedvező körülmények közt a terv már régen nem létesítetett, annak okai a véghetetlen következmények, mellyek belőle minden hatalmasságok politikai és kereskedelmi helyzetére eredendnek és az irigység, melly miatt a hatalmak egyike sem akarja a hasznokat a másiknak átengedni. Innen volt, hogy valamig a kérdés a teoriából, mellyben minden cabinetek egyetértének, gyakorlatba vala átteendő, mindjárt legnagyobb egyenlenség ütött ki a létrehozás módjáról, legkülönömbb tervek ütözkötte egymásba, s oly szenvedélyesség és keserűséggel támadtak meg, hogy a vállalatnál legelőképen érdekelt Mehemed Ali, jóllehet mint a föld ura, tetszése szerint ásatatná a csatornát, s jóllehet már elhatározta magát és pénze sem hibázik, nem mer dacolni az ellenállással, mellynek alattomos oka előtte nem titok. Mivel azonban nem olly könnyen hagyja magát valamitől elijeszteni, elhagyta a legelőhellen akadályokkal teljes utat, és egy másikra lépett, melly által a kérdést a diplomatikai állásponttól eltávolítván, azt az egyedül független hatalomnak Európában, a közvéleménynek terjesztte elő. Nem lévén képez a kormányokat megnyerni, a nemzetek iparához, kereskedéséhez és magán érdekeikhez fordul, melyekről tudja, hogy saját érdekeivel megegyeznek. E végre mérnökök és pénzügytörök társaságát alakította, kiket vállalatában részesíteni akar, és részrehajlatlanságát megmutatni kívánva, azt rendelő, hogy a társaság három csoportból álljon, a vállalatnál főképp érdekelt stausokat, Auszriát, Franciaországot és Angliát képviselendőkből. E társaság most meg van alakítva, eien a legkülönömbb mérnökök állnak, u. m. Negrelli a bécs-triesti vasút építője, Stephenson a mozdony feltalálója és Talabot, kinek neve szinte eléggé ismeretes. A társaság legnagyobb tengerhajók által is használható csatorna építését határoza. Az angolok a suzi kikötőt vállalták magokra, a francziák magát a csatornát, az ausztriaiak a földközi tengerpartján Peluse mellett építendő kikötőt. Ez utóbbi pont ránt aggodalom volt, hogy igen sokba fog kerülni; azonban Negrelli ur jelenléte ez aggodalmat elszélesztette. Így tehát e dicső vállalatnak semmi sem látszanék útjában lenni, ha valamennyi régi szenvedély ismét fel nem éledett volna, s nem fognák körül legnagyobb ügyességgel Mehemed Ali, ismét vasutat ajánlván inkább csatorna helyett, mint három év előtt.

NAGYBRITANNIA. London oct. 16. Irlandból igen nyugtalanító hírek érkeznek. A helytartónál a déli és nyugoti megyeheli földbirtokosok küldöttségei majd mindennap tesznek előterjesztéseket, és a kormány által tavai és harmadéve télen követelt gyómolítási rendszer folytatását ajánlják. Azonban ez ajánlatok nehezen fognak tekintetbe vétetni. A Globe az mondja, hogy Irland javára a jelen körülmények közt egy

új kölcsönt felvenni, képtelen kívánság. — Oct. 10kén a birodalom minden egyházaiban a bő termésért hálaímdások tartatván, Nagybritanniában a testvérsziget számára pengyűjtetett, 's mindössze 700 000 ft stg. jött be. — A Times folyvást ellene van Irland minden gyómolításának pengz által, mert az ottani földesurak magok is eltarthatják szegényeiket. — Az irlandi új szegénytvörvény szigoru végrehajtása nagy nehézségekbe ütközik. A belfasti szegénységi kerületben 1 ft stg. jövedelemre 5 shil (?) szegénységi adó vettetett ki. Azok, mond egy levelező, kik a kívánt adót szolgáltatni kéretek volnának, nem merik ezt tenni, mert a szörnyű „Tommy Downshire“től rettegnek. Mert ennek hívei készek mindenki ellen ki parancsának nem engedelmessékedni, tüzszel vassal élni. Tommy Downshire olly emberek titkos társaságának neve, kik való vagy vélt igazságtalanságok megbosszulására összeesküdtek. E név e vidéken ugyanazt jelenti, mit Rock kapitány a déli, Molly Maguire a nyugoti megyékben. A következő szótat számtalan példányokban minden kápolnára, házra stb. felragasztatott: „Tommy Downshire. Vérem! Az elnyomás ismét közítekbe hozott. Hallván a rátok kivettett nagy szegényadóról, intlek benéteket, hogy 1 fonttól 10 pencenél többet ne fizessetek. A ki többet fizet, annak házat loégetem. Hadd követeljek a többit a földesuraktól. Tartatok össze, majd meglátom, hogy fogják magokat a földesurak viselni, ha eljövök. A ti barátotok és testvértok Tommy. Kelt Shane-Hillben 1847 octoberben. Senki ezt leszakítani ne merje.“ A társaság, mellynek főnöke magát Tomynak nevezi, már többször megmutatta hatályosságát. Egyszer a telekadó felemelése ellen működött, mászor a munkabér felemelését követelte, 's czélját mind a két ízben elérte.

FRANCZIAORSZÁG. Krisztina királyné elutazása Parisból Madridba azért történt olly hirtelen és titkon, hogy Madridba előbb érkeztek mint hivatalos híre, és hogy az angol követnek ne legyen ideje ellenkező parancsot adni. A követ küldött is futárt a királyné után, de ez már utól nem érhet.

A Drac völgyében Franciaországban platinaeret földöztek fel, melly érez eddig csaknem kizárólag az urali hegységben volt található.

SPANYOLORSZÁG. Madrid oct. 12. A Gacetaóban megjelent rendelet által az egyházi javak eladása felfüggesztetik. — Tegnap este Madrid külvárosában lázongást akartak előidézni; a kormánynak tudára esvén a dolog, Valencia hg lóra üt és a város külfönte részeit bejárta, az örök megkezdöztek, a katonaság laktanyáiban tartatott. A nyugalom tehát sehol sem zavartatott meg.

Az oct. 18kai J. d. Débats ezt jelenti: Az igen rövid tudósítások után, mellyeket Spanyolországból vetünk, röviden jelenthetjük, mikép Granada új főkapitánya Madridot elhagyta és rendelkezése helyére ment. Don Franciscó király a királyné palotájába visszatért, és Krisztina királyné megérkezvén leányánál, ez őt szeretet bizonyítványaiával fogadta, mellyen sem a hosszú távollét, sem gyalázatos cselekvények meg nem zavarhattak. Ezen események, ha jól vagyunk értesítve, a főnebbi sorozat szerint törtérvén, elégséges feleletül szolgálhatnak a spanyol új ministerium ellen emelt vádakra.

SCHWEIZ. Octob. 18kán az országgyűlés ismét megnyitvatván, Zürich ezt indítványozta: 1-ör, Mindenkébe a külön szövetkezett cantonoknak két országgyűlési biztos küldessék. 2-ör, Szózat intéztessek e cantonok lakosaihoz. 3-ör, Az országgyűlés fenálló bizottsága készítse el az utasítást a küldendő biztosok számára és a szövetkezett cantonokhoz intézendő szózatot. Ez indítvány az ismeretes 12²/₂ szavazattal elfogadtatott. Luzern követe azt kívánta, hogy ez indítványok a rendekkel írásban közöltessenek, és a végzés pár napi elhalasztassék, s ebben 8¹/₂ szavazattal pártoltatott. Basel város indítvány, küldetnek ki egy bizottság, melly a hét canton követeinek panaszát kihallgatván orról jelentést tenne, csak 2¹/₂ pártoló szavazatot nyert. A biztosok még azonülésben megválasztattak.

OLASZORSZÁG. Az angol oct. 16ai Times hosszú cikket szentel az olasz ügyeknek, és Olaszország szükségéről politikai tekintetben ekép nyilatkozik. „A mire a pápai kormány 's Olaszország némelly más részeinek kormányai leginkább szorulnak, azok ollyan statusfértek, kik jó szándékot és tudományos ismereteket tapasztalásból merített itélettel és politikai neveltséggel köntenek egybe. Azonban ez ez utóbbi tulajdonok nem érhetőek máshol el, mint vagy erős kormányoknál, vagy szabad nemzeteknél. A jelen olasz mozgalmat főképp a pusztán észlelő férfiak befolyása idézte elő. Maga IX. Pius sem egyéb, mint szerencsés és nem reménylert megtestesülő személy, az elvek és eszméknek, mellyeket a szabadelvesség értelmes és mérsékelt vezetői Olaszországban néhány év óta vitáltak. Meggyőzték a középosztályokat, hogy az ország jövedő üdve az ő kezökben van. Fellepleztek Mazzini és társainak véres és neveltséges terveiket, és megmutatták, hogy Olaszországot nem titkos összeesküvéssek bujkálatai, vagy forradalmi erőszakoskodások kicsspongasai által lehet megmenteni. Végre rábeszéltek az olasz statusok néhány fejedelmét és miniserét is, hogy a szabadelvü reformok ügye, eképen fogva fel és mozdítva elő, az ő saját ügyök, és hogy a siker fényes jutalmait ők fogják aratni. Soha valamely ország véleményében és politikai viszonyaiában történt átalakulásnak olvo tisztább forrásból nem fakadott. Gioberti, Balbo, Azeglio és barátaik az iradalom emberei, kik többnyire bölcs megvonultságban élve, almasik gyors beteljesülésében nem hitték. E szerencsés vállalatot személyes nagyraavágás vagy népizgatás még nem szenvedte be, és csak a szükséges ösztönözést gyakorolta. De eljövend az idő, mellyben Olaszország kormánya erősebb karokat fog kívánni, és mi reménylünk, hogy akkorig a nemzeti politikai tapasztalása kormányozni képes férfiakat fog nevelni, és kormányt gyómolító népeket.“

BELGIUM. Brüsszel, oct. 17. A Moniteur közlése szerint az 1846. és 1847. évek első kilenc hónapjaiban bejött in-

a kór legnagyobb hevessege alatt szigorú diétát tartottak, azután pedig rendes életmódjukra tértek vissza. Saratoff és Woronesch kormánylatoknak már csak némely kerületben uralkodik a vész, Astrachan kormánylatban csaknem egészen megszűnt, Stawropol város és kormánylatból szinte ki-

de már is rendkívül nagy terjedelmű, valóságos világörtnét az már, és a két nemes ércnek mennyiségét a földön any-

OROSZORSZÁG. Oct. 17-én a császár Varsóból Nowogorogiewskón (Modlin) át, hova őt a helytartó kísérte, vissz-

Oroszország aranyforrásairól a „J. d. Débats” ezt írja: „A 30 millió rubel (120 millió frk) nemes ércben, mennyit Oroszország császára ezidén nyugati Európának nyújtott,

Dr. Dessozffy Emil vezérlete mellett szerkesztett Szexvey József. (Szerkesztésig szállás utca Horváth-ház 540d. sz. a. 1. em.)

Hivatalos tudósítások.

1452) Birói árverés. (1, 2) Szadán — a dunakeszi vasutállomástól egy órányira — végrehajtás alá vett mindenféle szobatorok,

Idézet. (2, 3) 39134. Bajorországban München városában folyó évi martius 30-án meghalozott Mann József

Sággy Antal elleni csödpér. (2, 3) 38290. Komárom vármegye törvényszékének felírása szerint Sággy Antal kis-igmándi lakos hitelezői

1447) Birói árverés. (2, 2) Folyó évi october 29-én délután 3 órakor Ferencz-város liliom-utca 382. sz. alatt 3 ló, 5 tehén

1454) Csödhirdetés az iparegyesületi vegyészeti tanszékre. Dr. Nendtvich Károly ur a kir. József-ipartanodához nevezetvélen ki a vegylen oktatójának:

Liedemann Fridrik J. S. Irodája és raktára Sz. Mihálytól fogva mázsa-utczában, 236-ik számú Krausz Károly-féle házban Nákó-ház

1450) Árcsökkenés. (2, 3) A nagyméltóságú magyar kir. udv. kincstár f. évi september 15-én 37073dik sz. alatt kelt kegyes

1437) Birói árverés. (2, 3) Tek. Pest megyében kebelezett Akasztó helység lakosait szenedvölgeg illető követelés' kielégítésére

Magyarország leírása statistical és geographiai tekintetben, a legújabb adatok szerint. Kiadja Fényes Elek. Ára 4 ft ezüst pénzben.

1434) Hirdetés. (3, 3) Folyó évi november 8-án némely már kihirdetett 1848dik évből szállítása eránt

1438) Eladó birtokok. (1, 3) Gróf Bethlem Józsefnek és osztályosít illető, Heves megyében kebelezett Heves m. városában és

Magyar Gazdatiszti Névtár 1848-ik évre mely a kalendáriumok rendes tartalmán kívül magában foglalja a magyarországi főbb birtokosokat betűrend-

1433) Hoffer Ferencz elleni csödpér. (2, 3) 36876. Heves vármegye első alispánja jelentése szerint Mező-Túr mezőváros tanácsa ottani lakos

1443) Héckenast Gusztáv Szalay László által. Új folyamat. Második füzet. Tartalma: DUPIN. — BROUGHAM.

Magyar Gazdatiszti Névtár 1848-ik évre (1155) Minden honi könyvkereskedésben, (1, 3) 's magánál a szerzőnél (ujvilágutczai líkney-ház 2-ik emeletében) kapható:

1434) Hoffer Ferencz elleni csödpér. (2, 3) 36876. Heves vármegye első alispánja jelentése szerint Mező-Túr mezőváros tanácsa ottani lakos

1443) Héckenast Gusztáv Szalay László által. Új folyamat. Második füzet. Tartalma: DUPIN. — BROUGHAM.

Magyar Gazdatiszti Névtár 1848-ik évre (1155) Minden honi könyvkereskedésben, (1, 3) 's magánál a szerzőnél (ujvilágutczai líkney-ház 2-ik emeletében) kapható:

1434) Hoffer Ferencz elleni csödpér. (2, 3) 36876. Heves vármegye első alispánja jelentése szerint Mező-Túr mezőváros tanácsa ottani lakos

1443) Héckenast Gusztáv Szalay László által. Új folyamat. Második füzet. Tartalma: DUPIN. — BROUGHAM.

Magyar Gazdatiszti Névtár 1848-ik évre (1155) Minden honi könyvkereskedésben, (1, 3) 's magánál a szerzőnél (ujvilágutczai líkney-ház 2-ik emeletében) kapható:

1434) Hoffer Ferencz elleni csödpér. (2, 3) 36876. Heves vármegye első alispánja jelentése szerint Mező-Túr mezőváros tanácsa ottani lakos

1443) Héckenast Gusztáv Szalay László által. Új folyamat. Második füzet. Tartalma: DUPIN. — BROUGHAM.

Magyar Gazdatiszti Névtár 1848-ik évre (1155) Minden honi könyvkereskedésben, (1, 3) 's magánál a szerzőnél (ujvilágutczai líkney-ház 2-ik emeletében) kapható:

1434) Hoffer Ferencz elleni csödpér. (2, 3) 36876. Heves vármegye első alispánja jelentése szerint Mező-Túr mezőváros tanácsa ottani lakos

1443) Héckenast Gusztáv Szalay László által. Új folyamat. Második füzet. Tartalma: DUPIN. — BROUGHAM.

Magyar Gazdatiszti Névtár 1848-ik évre (1155) Minden honi könyvkereskedésben, (1, 3) 's magánál a szerzőnél (ujvilágutczai líkney-ház 2-ik emeletében) kapható:

1434) Hoffer Ferencz elleni csödpér. (2, 3) 36876. Heves vármegye első alispánja jelentése szerint Mező-Túr mezőváros tanácsa ottani lakos

1443) Héckenast Gusztáv Szalay László által. Új folyamat. Második füzet. Tartalma: DUPIN. — BROUGHAM.

Magyar Gazdatiszti Névtár 1848-ik évre (1155) Minden honi könyvkereskedésben, (1, 3) 's magánál a szerzőnél (ujvilágutczai líkney-ház 2-ik emeletében) kapható:

1434) Hoffer Ferencz elleni csödpér. (2, 3) 36876. Heves vármegye első alispánja jelentése szerint Mező-Túr mezőváros tanácsa ottani lakos

1443) Héckenast Gusztáv Szalay László által. Új folyamat. Második füzet. Tartalma: DUPIN. — BROUGHAM.

Magyar Gazdatiszti Névtár 1848-ik évre (1155) Minden honi könyvkereskedésben, (1, 3) 's magánál a szerzőnél (ujvilágutczai líkney-ház 2-ik emeletében) kapható:

1434) Hoffer Ferencz elleni csödpér. (2, 3) 36876. Heves vármegye első alispánja jelentése szerint Mező-Túr mezőváros tanácsa ottani lakos

1443) Héckenast Gusztáv Szalay László által. Új folyamat. Második füzet. Tartalma: DUPIN. — BROUGHAM.

Magyar Gazdatiszti Névtár 1848-ik évre (1155) Minden honi könyvkereskedésben, (1, 3) 's magánál a szerzőnél (ujvilágutczai líkney-ház 2-ik emeletében) kapható:

1434) Hoffer Ferencz elleni csödpér. (2, 3) 36876. Heves vármegye első alispánja jelentése szerint Mező-Túr mezőváros tanácsa ottani lakos

1443) Héckenast Gusztáv Szalay László által. Új folyamat. Második füzet. Tartalma: DUPIN. — BROUGHAM.

Magyar Gazdatiszti Névtár 1848-ik évre (1155) Minden honi könyvkereskedésben, (1, 3) 's magánál a szerzőnél (ujvilágutczai líkney-ház 2-ik emeletében) kapható:

1434) Hoffer Ferencz elleni csödpér. (2, 3) 36876. Heves vármegye első alispánja jelentése szerint Mező-Túr mezőváros tanácsa ottani lakos

1443) Héckenast Gusztáv Szalay László által. Új folyamat. Második füzet. Tartalma: DUPIN. — BROUGHAM.

Magyar Gazdatiszti Névtár 1848-ik évre (1155) Minden honi könyvkereskedésben, (1, 3) 's magánál a szerzőnél (ujvilágutczai líkney-ház 2-ik emeletében) kapható:

1434) Hoffer Ferencz elleni csödpér. (2, 3) 36876. Heves vármegye első alispánja jelentése szerint Mező-Túr mezőváros tanácsa ottani lakos

1443) Héckenast Gusztáv Szalay László által. Új folyamat. Második füzet. Tartalma: DUPIN. — BROUGHAM.

Magyar Gazdatiszti Névtár 1848-ik évre (1155) Minden honi könyvkereskedésben, (1, 3) 's magánál a szerzőnél (ujvilágutczai líkney-ház 2-ik emeletében) kapható:

Table with columns: Lotteria-huzások, Gabonár váltó garasokban, Szalayszlovákia, and Statuspapírosok és részvények árkelete.

Tulajdonos Borsos Márton. — Nyomatja Landerer és Heckenast Posten. Budán oct. 27-én regg. 8 ór. 6' 10" 0" 0' fölött.